

Výběr štěněte

- **Stručný nástin povahového testu**
- **Odborný postup při výběru**
 - plemene,
 - chovatelské stanice
 - štěněte dle specializace a typů nervové soustavy
- **Zajištění podmínek pro štěně**
- **Převzetí štěněte**

Odborný postup při výběru plemene

Každé plemeno bylo vyšlechtěno nejen za účelem vzhledu ale i pro vlohy a schopnost vykonávat určitou práci. Výběrem typických jedinců byly povahové i exteriérové vlastnosti upevněny.

Pracovní plemena - vyžadují hodiny práce a zábavy. Důsledkem dlouhodobé nečinnosti může pak být devastování bytu, vytrvalý štěkot, stereotypní chování, nebo sebezraňování psa.

Společenská a většina toy plemen - upřednostní pohodlí domova.

Plemeno vybírejte podle:

- způsobu života rodiny,
- k jakému účelu se pes pořizuje,
- dle fyzické kondice,
- časových a finančních možností,
- Každé psí plemeno má jiné povahové vlastnosti, některé kladné a některé záporné. Musí se tedy správně uvážit, zdali je ochota tyto vlastnosti akceptovat anebo ne.
- Pes jakéhokoli plemene bude přejímat filozofické postoje svého pána. Agresivní lidé budou mít agresivní psy.

Velké množství takzvaného problémového chování psa tkví v nesprávném výběru plemene. Trvale zakazovat a odpírat psovi jeho přirozené projevy vede k nevyhovujícímu a oboustranně stresujícímu soužití.

Chovatelé jedinců s průkazem původu cíleně rozmnožují pouze povahově a exteriérově odpovídající jedince.

U štěněte s průkazem původu se dá předpokládat, že bude odpovídat vzhledem standartu plemene a bude mít požadované standardní povahové vlastnosti.

Výběr štěněte bez průkazu původu (protože se nechcete věnovat výstavám ani chovu) bývá riskantní. Pravděpodobnost vad je mnohem vyšší než u jedince s PP.

V případě, že budoucí majitel nemá výstavní ani chovatelské ambice jsou tu psí útulky. Pečovatelé v útulku jsou schopni poradit a pomoci s výběrem. Většinou se

jedná o zkušené pejskaře, kteří odhadnou povahu psa a upozorní na případné nedostatky.

Odborný postup při výběru chovatelské stanice

- Chovatel vlastníci mnoho psů nemusí být ten nejlepší.
- Majitelé psích „jedináčků“ budou mít asi štěňátka vypiplaná, ale mohou jim chybět potřebné znalosti i zkušenosti.
- Důvěryhodný nemusí být ani chovatel, který chová jiná plemena, a to nejlépe v páru...
- Má chovatel, který chová psy už dlouho i nějaké starší psy? Nebo si nechává doma jen ty v „produktivním“ věku?
- nestranné informace by měl poskytnout poradce chovu - jestli chovatel dodržuje chovatelský řád, nemá žádné resty vůči chovu i klubu atd.

Podle čeho se pozná dobrý chovatel?

- jeho chovní psi a štěňata působí čistým a pěstovaným dojmem a jsou plni radosti ze života.

- u dlouholetého chovatele najdete i starší psi - seniory, kteří stejně jako štěňata nepůsobí ostýchavým, uzavřeným dojmem, jsou přátelštější a mají radost z kontaktu

- oblast (působení) rozmezí jeho chovu leží v obytné části domu, nebo v jeho nejbližším okolí, aby získala štěňata bezprostřední a blízký kontakt s člověkem.

- nabízí svým štěňatům čisté umístění. Nabízí jim také různorodou obměnu: různé hračky, místo pro hraní, umožní jim setkání s jinými lidmi, dětmi, zvířaty. Poznají jízdu autem.

- chovatel rozezná svá štěňátka, ať už díky mašličkám kolem krku či jiným označením. ---

- popíše Vám jejich povahy, zvláštnosti. Štěňátka jej milují a důvěřují mu a rádi si s ním hrají.

- štěňátka si smějí hrát s návštěvou.

- štěňátka mají pestrou nabídku a obměnu zaměstnání a mají mnoho možností se seznámit s nejrůznějšími podmínkami života. Mají také možnost rozvíjet svoje smysly.

- štěňátka neodcházejí od svého chovatele dříve jak v 51. dni života. Jsou očkována a několikrát odčervena.

- dobrý chovatel podá velmi rád informace o zdravotním stavu svých svěřenců, také o jejich výcviku a úspěších na výstavách a umožní nahlédnout do podkladů, rodokmenů a výsledků vyšetření atd.

- podá Vám veškeré informace o **všech** předešlých vrzích (data narození, rodiče), odchovaných štěňatech, jejich zdraví.

- dokáže obsáhle a věcně poradit a rád pomůže každému kupci najít to správné štěně - podle individuálních požadavků. Jeho chovatelskou stanicí lze za tímto účelem kdykoliv navštívit.

- předá rád tipy o péči, krmení, výchově. Požaduje od Vás adresu a nabízí kdykoliv možnost pomoci, pokud by nastal jakýkoliv problém.
- chovatel nenaléhá na koupi štěněte, naopak - dobře se informuje na Vaše podmínky držení psa a ptá se po nich.
- udržuje kontakt s majiteli i po prodeji štěněte.

Odborný postup při výběru štěněte dle specializace a typů nervové soustavy

Při koupi pracovního psa nehleďte přehnaně na krásu, nezapomeňte, že vám jde o vlohy a povahu!

Dobry pracovní pes má svou cenu! Při prodeji levnějších zvířat buďte podezíraví, většinou to má své opodstatnění!

Typ vyšší nervové činnosti psa je souhrn nejdůležitějších a nejstálejších vlastností vzruchu a útlumu, charakteristických pro vyšší nervovou činnost určitého psa.

Typy nervové soustavy:

1. **Silný vyrovnaný pohyblivý - sangvinik**
2. **Silný vyrovnaný nepohyblivý - flegmatik**
3. **Silný nevyrovnaný - choleric**
4. **Slabý - melancholik**

Studiem velkého počtu psů metodou podmíněných reflexů a pečlivým pozorováním umožnilo I. P. PAVLOVOVI zjistit tři vlastnosti nervových procesů vzruchu a útlumu, které tak určují typ vyšší nervové činnosti psa.

Těmito vlastnostmi jsou:

- **síla** vzruchu a útlumu
- **vyrovnanost** vzruchu a útlumu
- **pohyblivost** vzruchu a útlumu.

Síla nervových procesů vzruchu a útlumu je nejdůležitějším hlediskem při určování typu psa z hlediska vyšší nervové činnosti. Na síle vzrušivosti a útlumového procesu závisí pracovní schopnost kůry mozku psa, jakož i jejich odolnost. Znamená to tedy, že od síly obou základních procesů vzruchu i útlumu závisí, jaké zatížení může nervová soustava psa vydržet. Použijeme-li velmi silného podnětu (silné trhnutí ostnatým obojkem, zvuku sirény apod.) ukáže se, že každá nervová soustava u několika psů na tento silný podnět reaguje rozdílně. U některých psů se za použití tohoto silného podnětu podaří vypracovat podmíněný reflex bez komplikací, což svědčí o síle procesů vzruchu a útlumu a tím prakticky o schopnosti nervové soustavy vydržet silnější napětí a zatížení. U jiných psů se podmíněný reflex na tak silný podnět vypracovat nepodaří. Naopak, snaha vytvořit podmíněný reflex za použití silných podnětů může mít za následek "stržení" nervové soustavy psa. To

dokazuje, že u této skupiny psů je nízká hranice pracovní schopnosti v důsledku slabosti vzrušivého i útlumového procesu, čili nervové soustavy vůbec.

Při určování síly útlumového procesu je naše pozorování zaměřeno na otázku, jak dlouho může nervová soustava psa vydržet nepřetržitý útlumový stav. Na základě pokusů bylo ověřeno a zjištěno, že u psů se silným útlumovým procesem může nervová soustava psa udržet vnitřní útlum nepřetržitě 5 až 10 minut. U psů se slabým útlumovým procesem udrží nervová soustava vnitřní útlum pouhých 15 až 30 vteřin. U těchto psů překročení časového limitu útlumového procesu může mít za následek onemocnění, nebo jinou poruchu nervové soustavy psa.

Z obou příkladů je patrné, jak veliké jsou rozdíly mezi typy psů z hlediska vyšší nervové činnosti, kdy tyto posuzujeme a hodnotíme podle síly nervových procesů vzruchu a útlumu. Z uvedeného výkladu je také patrné, jak důležitou úlohu tato otázka hraje i při praktickém výcviku psa. Dobrý psovod vždy velice citlivě váží otázku, jak správně používat nepodmíněných podnětů (co do jejich síly), aby u psa s úspěchem vybudoval podmíněný reflex a přitom psa neodradil od radostné a dobrovolné práce. Začínající psovod by si měl zapamatovat, že podcenění této otázky při praktickém výcviku psa může mít za následek vážné narušení nervové soustavy psa.

Vyrovnanost nervových procesů vzruchu a útlumu. Pokusy bylo ověřeno a zjištěno, že stupeň vyrovnanosti obou procesů bývá různý. U některých psů síla vzruchu odpovídá síle procesu útlumu. Oba procesy jsou ve vzájemném vztahu vyrovnané. U jiných psů může být proces vzruchu silnější než proces útlumu. U této skupiny psů pak můžeme při výcviku pozorovat, že velmi silný vzruch nemůže být útlumovým procesem zcela vyrovnan. U tohoto typu psů musíme vyvinout daleko větší úsilí, abychom docílili potřebné ovladatelnosti. U jiných psů se může vyskytovat, že: proces vzruchu bude slabší ve vztahu k procesu útlumu. U těchto psů můžeme při výcviku pozorovat, že silnější útlum nemůže být vzrušivým procesem zcela vyrovnan. Typickým příkladem je pes, kterého musí pomocník před cvikem zadržet důkladně vydráždit. Z uváděných příkladů tedy vyplývá, že vyrovnanost procesů vzruchu a útlumu má nemalý význam jak při určování typu vyšší nervové soustavy, tak pro praktický výcvik psa.

Pohyblivost nervových procesů vzruchu a útlumu. Prostředí, které obklopuje a působí na psa, se neustále mění. Tyto změny bývají často silné a nečekávané. Nervové procesy vzruchu a útlumu se tudíž střídají a to závisle jeden proces na druhém. U některých psů se procesy vzruchu a útlumu střídají velmi rychle. Naopak, u některých psů střídání obou nervových procesů může probíhat pomalu. Pohyblivost procesu vzruchu a útlumu má pro praktický výcvik psa nemalý význam. Výcvik psa, u něhož se oba procesy střídají rychle, bude probíhat bez zvláštních těžkostí, a to i při rychlých změnách cviků. Tak tomu však nebude u psa, u kterého probíhá střídání

obou nervových procesů pomalu. Takový pes těžko snáší rychlé změny v procesu výcviku, a proto pomalu reaguje na nové podněty.

Zajištění podmínek pro štěně

Pohodlné bydlení

- štěně potřebuje svůj soukromý prostor – místo k odpočinku a jídlu; U štěněte také dostatek prostoru ke hraní.
- Venkovní ubytování - základem je pohodlná zateplená bouda. Chcete-li pro psa vybudovat kotec, pamatujte na dostatečnou rozlohu, stinné místo a bezpečné oplocení.
- Pes v žádném případě nepatří na řetěz nebo do těsné klece!
- Pro psa není natolik důležité, KDE žije, ale JAK žije.

Nezbytná základní výbava

- pelech - pes prospí až 16 hodin denně. Je tedy logické, že pelíšek představuje velice důležitou součást jeho výbavy.
- dvě misky – jednu na krmivo a druhou na vodu.
- Obojek a vodítko jsou otázkou bezpečnosti Vašeho psa i Vašeho okolí.
- Náhubek - Náhubek nesmí nikde tlačit nebo odírat.
- Do základní kosmetické výbavy patří: kleštičky na zkracování drápků, ušní tampony, vatové tampony na čištění očí, pinzeta na odstraňování klíšťat, kartáč nebo hřeben podle typu srsti, speciální psí šampon atd.
- dostatek hraček - Hra je pro štěně nesmírně důležitá. Umožňuje mu vybit si energii a vyzkoušet si situace, s kterými se setká v reálném životě.

Dobrá veterinární péče

- zajištění stálého kvalitního veterináře
- prevence
- jednou ročně preventivní prohlídka
- péče o chrup, hygiena psa
- očkování

Kvalitní, vyvážená strava pro zdravý život

Ke správnému fungování potřebuje denně přijmout téměř čtyři desítky různých živin v přesně stanoveném množství a poměru. Jakýkoli dlouhodobý nedostatek, přebytek nebo nerovnováha se brzy projeví na zdraví.

Při sestavování krmné dávky samozřejmě nelze opomenout, že jídlo má psovi přinášet nejen užitek, ale také potěšení. **Zdrojem zdraví a duševní pohody je tedy pouze nutričně vyrovnané a současně chutné krmivo.**

Volba krmiva je jedním z Vašich nejdůležitějších rozhodnutí – zaslouží si mimořádnou pozornost a péči.

Doporučené vakcinační schéma

Věk	Vakcinace proti	Doplňková vakcinace
6.–7. týden	psinka, parvoviróza, infekční zánět jater, psincový kašel	koronaviróza
9.–10. týden	psinka, parvoviróza, infekční zánět jater, leptospiróza, psincový kašel	koronaviróza, giardióza
12.–13. týden	psinka, parvoviróza, infekční zánět jater, leptospiróza, vzteklina, psincový kašel	koronaviróza, giardióza, borrelióza, dermatofytóza
15.–16. týden	parvoviróza (pouze některá plemena)	borrelióza, dermatofytóza
po 1 roce	psinka, parvoviróza, infekční zánět jater, leptospiróza, vzteklina, psincový kašel	koronaviróza, giardióza, borrelióza, dermatofytóza

Převzetí štěněte

Formality při koupi štěněte:

- u chovatele podepište vždy kupní smlouvu. Dbejte na to, aby jste měli v kupní smlouvě možnost 24 hodin na odstoupení od smlouvy (pro případ, že objevíte u zvířete závažné nedostatky).
- obdržíte také průkaz původu psa po jeho vystavení plemennou knihou, obvykle cca za 2 měsíce.
- dostanete ještě očkovací průkaz, kde jsou zaznamenány data provedených očkovaní a odčervení, stejně tak jako příští termíny očkovaní a odčervení.
- dále byste měli dostat podrobné informace o krmení - jeho četnost a složení - také pro budoucnost. Dobrý chovatel dává ke každému štěněti i menší množství krmení, popř. zajistí celý pytel, podá informace a kontakty na distributora krmiva. Také podá informace o dávkování.
- dobrý chovatel Vám poskytne, nejlépe písemně, veškeré informace o výchově nebo výcviku, informace o rodičích, kopie jejich zdravotních vyšetření, výstavních úspěchů, fotografie rodičů i Vašeho štěňátka, případně Vám věnuje pro štěňátko nějakou hračku či pamlsky
- informuje Vás o členství v Klubu, poskytne Vám přihlášku

- informuje Vás o možnosti v dospělosti Vašeho pejska nebo fenku uchovnit, založit si chovatelskou stanici a chovat štěňátka s PP. Rozhodně solidní chovatel nemá zájem, abyste na jeho štěňátkách „množili“ bezpapíráky a toto Vám dá určitě najevo (může to být zakotveno i v kupní smlouvě)